

EEN JAAR NIEUW!

redactioneel

Hoe beoordelen de lezers Moer?

Het afgelopen jaar zijn ruim honderd Moer-lezers door de redactie opgebeld. In de onderstaande inleiding op de nieuwe jaargang brengt de redactie verslag uit van deze enquête. Tevens wordt op concrete wijze het redactionele beleid geformuleerd, doordat aangegeven wordt wat voor soorten artikelen in Moer geplaatst zouden kunnen worden: 1 praktijkartikelen, 2 theoretische artikelen, 3 reacties, 4 artikelen over onderzoek en beleid, 5 literatuur en 6 artikelen over de opleidingen. Hopelijk wordt u erdoor aangespoord om voor Moer te schrijven.

Nieuw! Zo kondigden we *Moer* precies een jaar geleden aan. We voegden eraan toe dat de veranderde verschijningsvorm van *Moer* tevens uitdrukking moest zijn van het nieuwe *Moer*-beleid. We vertellen u nu wat daarvan terecht is gekomen. In de eerste plaats zeggen we iets over onze telefonische enquêtes onder *Moer*-lezers (na de verschijning van elk nummer belt de redactie circa 25 willekeurig gekozen *Moer*-lezers op om aan evaluatieve gegevens te komen). In de tweede plaats formuleren we concreter dan vorig jaar ons beleid door aan te geven wat voor soort artikelen in *Moer* geplaatst kunnen worden. Hiermee hopen we u tevens te inspireren tot het schrijven van een artikel voor *Moer*.

Telefonische enquête

Moer heeft een zeer gevarieerde lezerskring: leraren van kleuter- tot en

met universitair onderwijs; studenten van kleuterleidstersopleidingen, pedagogische academies, nieuwe lerarenopleidingen en mo- en universitaire studenten; leraren bij het voortgezet onderwijs die geen moedertaalonderwijs geven en tenslotte een gevarieerde groep lezers zoals schoolbegeleiders en leerplanontwikkelaars. De geënquêteerde lezers kunnen als een redelijk representatieve steekproef van het lezersbestand van *Moer* beschouwd worden.

En hebben we het de lezers naar de zin gemaakt?

Het merendeel was enthousiast over het nieuwe uiterlijk van *Moer*. Ook over de inhoud van *Moer* in 1977 waren de geënquêteerden in het algemeen best tevreden.

De grote gevarieerdheid van het lezersbestand zou in de waardering voor *Moer* tot twee problemen kunnen leiden:

- 1 lezers hebben het liefst artikelen over hun eigen schooltype
- 2 de in de praktijk werkenden vinden het liefst in *Moer* direct toepasbaar materiaal; daarentegen lezen de lezers die wat verder van de praktijk af staan, liever theoretische artikelen.

In het algemeen werden deze problemen door de geënquêteerden onderkend. Een aantal waardeerde het juist als zeer positief geconfronteerd te worden met moedertaalaspecten van andere schooltypen. Dit is ook precies waarop ons beleid is gebaseerd: bij de *Moer*-lezers moet de belangstelling voor moedertaalonderwijs verder strekken dan de eigen dagelijkse praktijk, juist om door het verkregen inzicht in de totaliteit van het moedertaalonderwijs, het eigen onderwijs in een ruimer perspectief te plaatsen.

Het tweede probleem betreft de verschillende belangen tussen 'theoretici' en 'praktici'. We vinden het verheugend te constateren dat beide groepen naar elkaar toe groeien. Veel theoretici beseffen meer en meer dat hun theoretiseren pas dan verantwoord is, wanneer de 'praktijk' er werkelijk iets aan heeft, en als de 'praktijk' hun produkten begrijpt. Meer dan vroeger doen de 'theoretici' onder de auteurs hun best om dat waar te maken. De praktijkmensen onder de geënquêteerden beoordelen dat als positief. Aan de andere kant erkennen de praktijkmensen in het algemeen de functie van *Moer* als een 'denkblad' over moedertaalonderwijs, en niet als een tijdschrift dat pasklare recepten geeft voor de dagelijkse praktijk. Ook dit punt is een keihard gegeven in ons beleid: wij gaan ervan uit dat *Moer* als tijdschrift van een vereniging die onder meer strijd voert voor emancipatorisch onderwijs, uit moet gaan van de creativiteit van de lezers, die juist tégen receptuur zijn omdat hun eigen persoonlijkheid en hun eigen situatie om specifieke oplossingen vragen. Een uitkomst van de enquête is ook — en dat is een ondersteuning van ons beleid — dat begeleiders in het onderwijs de praktijkgerichtheid van *Moer* bijzonder waarderen.

Concretisering Moer-beleid

Het onderstaande kan beschouwd worden als een concretisering van ons beleid: we geven aan wat voor categorieën artikelen binnen het *Moer*-beleid passen, waarbij we wel de aantekening plaatsen dat het om een onderscheid gaat en dat een artikel ook een combinatie kan zijn van twee of meer aspecten.

1 Praktijkartikelen

Deze artikelen behandelen de praktijk van het moedertaalonderwijs en kunnen gaan over: a. programma's moedertaalonderwijs en b. het functioneren van leraren moedertaal.

Voorbeelden programma's moedertaal (hierbij gaat het om werkwijzen en niet om incidentele voorbeelden):

- * nieuwe vormen van literatuuronderwijs, leesonderwijs, etc.
- * gebruik van rollenspelen, dramatische werkvormen, agogische technieken, speel-leermiddelen, etc.
- * verandering van het volledige programma moedertaalonderwijs van een school

Met andere woorden: dit soort artikelen kunnen detailaspecten, maar ook grotere gehelen van het programma moedertaalonderwijs aan de orde stellen.

Voorbeelden functioneren moedertaalleraar:

- * hoe maak je leerlingen 'vrij' voor expressie-onderwijs?
- * hoe motiveer je leerlingen voor gesprekken over procesaspecten?
- * hoe bepaal je de beginsituatie van je leerlingen?
- * hoe behandel je nuttige, maar vervelende aspecten van het moedertaalonderwijs, bijvoorbeeld spelling?
- * hoe los je de dwang van het eindexamen op?

2 Theoretische artikelen

In deze artikelen wordt een theorie doorgelicht, getoetst en besproken op haar bijdrage voor de praktijk van het moedertaalonderwijs. Het belang van deze artikelen voor de praktijk van het moedertaalonderwijs moet duidelijk zijn.

Voorbeelden:

- * (on)zin van transformationele generatieve grammatica voor het onderwijs
- * (on)zin van bepaald literatuuronderwijs
- * artikelen over maatschappelijke achtergronden van bepaald moedertaalonderwijs vallen ook hieronder
- * artikelen waarin een duidelijke presentatie wordt gegeven van minder bekende of (nog) onbekende methoden voor het moedertaalonderwijs, bijvoorbeeld naar aanleiding van congressen, studie, en dergelijke.

3 Reacties

Hierbij gaat het om reacties op eerder verschenen artikelen, met tegenargumenten of aanvullende informatie of gezichtspunten.

NB: Dus *geen* polemieken!

4 Artikelen over onderzoek en beleid

Hierbij gaat het om wetenschappelijk onderzoek betreffende het moedertaalonderwijs en om rapporten en dergelijke van beleidsinstanties, zoals

- * onderzoeksprojecten van de Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs (SVO)

- * nota's van de Adviescommissie Leerplanontwikkeling Moedertaal (ACLOM, vroeger CMM geheten)
- * beleidsnota's van de VON.

5 Literatuurinformatie

Onder deze categorie vallen beknopte besprekingen (1 pagina) van belangwekkende artikelen of boeken op het gebied van het moedertaalonderwijs.

6 Artikelen over de opleidingen

Deze artikelen gaan over verschillende aspecten in de opleiding tot moedertaalleerleraar, bijvoorbeeld:

- * integratieprojecten van pedagogische academies en opleidingsscholen voor kleuterleidsters
- * weergave van (nieuwe) cursussen op opleidingsscholen voor kleuterleidsters, pedagogische academies, nieuwe lerarenopleidingen en didactische instituten van universiteiten.

Het is de bedoeling dat in een *Moer*-jaargang of in een aantal jaargangen de verschillende soorten artikelen, evenwichtig verdeeld, worden opgenomen. Deze evenwichtige representatie betreft niet alleen de soorten artikelen, maar evenzeer de relatie die de artikelen moeten hebben met de verschillende schooltypen.

Als we jaargang '77 overzien, dan blijkt dat we daar vrij aardig in zijn geslaagd. We moeten echter constateren dat de categorieën 'onderzoek' en 'opleidingen' nauwelijks aan bod zijn gekomen en dat geldt ook, maar in mindere mate, voor 'beleid'. De redactie is druk bezig daar wat aan te doen. Zoals u wellicht al is opgevallen — in *Moer* 77: 5 en ook in deze *Moer* — proberen we het VON-beleid wat dichter bij de leden te brengen.

Tenslotte: In *Moer* 77: 5 is geschreven over 'schoolkranten' door iemand die er actief bij betrokken is geweest. We zullen trachten leerlingen meer en meer direct bij de produktie te betrekken, maar ook indirect. Dat kan door leraren-auteurs erop te wijzen dat met name de praktijkartikelen meer niveau krijgen door leerlingen erbij te betrekken. We hopen dat we met het voorgaande ons beleid concreter dan vorig jaar hebben geformuleerd en dat veel lezers — uit Nederland en België — er zich door aangespoord voelen aan *Moer* mee te werken.

de redactie